

TIDNINGEN

Medlemsblad för STA
Sällskapet TrädgårdsAmatörerna

Redaktionen för TrädgårdsAmatören
Christina Gyllensvaan Fryle
(material och annonser)
Leif Fryle (bilder)
Handelsgatan 21
432 36 Värberg
Telefon: 0340-136 57
redaktionen@tradgardsamatorerna.nu

Owe Jaktlund
(föreningsnotiser)
Oktopp 101
310 50 Slöinge
Telefon: 0346-409 09
owe@tradgardsamatorerna.nu

Ansvarig utgivare:
Rolf Wiking

Utgivningstider:
mars, maj, september och december
Manus insändes före:
10/1, 15/3, 15/7 och 20/10

Eftertryck utan tillstånd förbjudes.
För insänt ej beställt material ansvaras ej.
Observera att åsikter framförda i
insändare eller redaktionellt material inte
nödvändigtvis reflekterar
riksföreningens åsikter.

Vid utebliven tidning, adress- eller
namnändring:
Maryla Wallin
Färentunagränd 25
194 55 Upplands Väsby
Telefon: 08-590 343 21
onsdagar 17.00–20.00
medlem@tradgardsamatorerna.nu

Äldre nr av TA:
Laila Green
Botaskärsvägen 28
511 42 Kinnahult
Telefon: 0320-161 89

Länkar i våra artiklar:
Vi vill påminna om att alla länkar till
Internet som finns i tidningen också
finns samlade på vår egen hemsida:
www.tradgardsamatorerna.nu

Omslagsbild: Blommande Hosta
'Frances Williams'.

Foto: Christina Gyllensvaan Fryle

INNEHÅLL

- 56 **En glänta i sagoskogen** Christina Gyllensvaan Fryle
- 61 **Mina gamla blomfavoriter** Sonja Johansson
- 62 **Gamla och nya kuddbekanta, Saxifraga – sektion Porphyrion** Hubert Agback
- 72 **Pontiska bergen i nordöstra Turkiet**
Henrik Sjöman & Johan Slagstedt
- 77 **Stadsträdgården i Karlstad** Leif Fryle
- 78 **Hostaodling i praktiken** Thomas Nilsson
- 84 **Turkiska växter i en svensk trädgård, del 2**
Paul M. Olsson
- 90 **Delphinium – riddarsporrar** Lennart Larsson
- 95 **Blekingekretsen kåserar** Lars Kedenius
- 96 **Debatt Vad är det som skiljer en vanlig trädgård från EN FANTASTISK TRÄDGÅRD?** Nancy Nelson
- 97 **Frödistributionen**
- 98 **Litteratur**
- 100 **Kontakt med läsekretsen**
- 102 **Föreningsnotiser**
- 105 **Föreningsfunktionärer**

Hostaodling i praktiken

Thomas Nilsson

text

Odlingen av *Hosta* har eskalerat år för år. Det kan därför vara dags att ta fram en liten hostaguide för både nybörjare och redan etablerade odlare som vill friska upp minnet. Hittills saknas hostalitteratur på svenska. På tyska och engelska finns det däremot spännande böcker. Det finns också hostasällskap i flera länder, bland annat i Danmark.

Våra berömda botaniker allt från Carl Peter Thunberg till Nils Hylander, kom att betyda att hostaodling blev intressant ganska tidigt i vårt land. Hylander skriver i sin avhandling *The Genus Hosta in Swedish Gardens* att vi omkring 1950 odlade ca 70 arter och sorter av hosta i våra trädgårdar och parker. Efter Hylander kom det dock en svacka som varade in på 1980-talet innan trädgårdsvännerna, med Karl-Axel Wallén som primus motor, mera allmänt återupptäckte hosta som en tillgång i trädgården. I dag finns det få trädgårdar utan hostaplantor. Och i vår tid har det tillkommit så många nya sorter, korsade i otaliga kombinationer, att den

Att efterlikna naturen brukar vara ett framgångsrikt recept, men inte alltid. När man flyttar växter från en varmare klimatzon till en svalare går det inte att direkt översätta miljön. Om man t.ex. flyttar det amerikanska sumpmarksträdet *Taxodium distichum* (sumpcypress) till en trädgård i Sverige, kan man definitivt inte plantera det i en sumpmark. Tvärtom måste det planteras på torra land om man skall lyckas hålla liv i det. Samma principer gäller delvis, enligt min erfarenhet, för hosta.

Den amerikanska författaren och hostaodlaren Rosemary Barrett ger förmodligen inte mycket för mina hostamiljöer – med rena och rensade rabatter i ganska öppna lägen. Hennes hostamiljöer är av woodlandtyp, med plantorna utspridda i skogsmiljö, eller som fokus i större skogsmiljörabatter med andra woodlandväxter. Dvs. i stort sett allt växer i en utpräglad skuggmiljö. Min förmodan är att hon har avsevärt varmare somrar än vad vi har i Sverige. Hostorna mår helt enkelt inte bra av att få för mycket sol på sig. Kanske vill hon också slippa omfattande vattning.

Även om den engelska författaren och hostaodlaren Diana Grenfell delvis håller med Rosemary Barrett, så är hon inte lika rädd för solsken på hostorna. I hennes värld är fuktighetshållande jord viktigare än skugga. Men höga överstående träd tycker också hon är bra – en uppfattning som också jag delar. De enda plantor jag ser problem med är de riktigt små som *H. 'Pandora's Box'*, *H. 'Surprised by Joy'* [1], *H. 'Uzo No Mai'* och liknande, som behöver både fuktig jord och skugga, men också ljus och värme. Det är plantor som måste skötas med stor omsorg.

Av ovanstående kan man dra slutsatsen att man måste designa sin hostaodling utifrån de lokala förutsättningarna i respektive trädgård. Öppna rabatter, blandade rabatter, färg- och storleksrabatter, plantering i skogsmiljö, krukodling, runt dammar, lådodling, som kantväxt, marktäckare o.s.v. får avgöras från fall till fall. De allmänna förutsättningarna för hostaodling, som nämnts här, bör man dock hålla i bakhuvudet.

Jord

Jorden vi odlar i skiljer sig från trädgård till trädgård. De vanligast förekommande jordarna, beroende på var i landet man bor, kan bestå av:

- Lerjord, en fuktighetshållande och näringsrik jord, som lämpar sig bra för hostaodling.
- Dyjord, är snarlik lerjord, men kan torka ur och bli svårvattnad. Ger kraftiga hostaplantor.
- Mulljord, en av växtdelar skapad näringsrik och prima jord, som tar emot vatten. Den bästa för hostor.
- Mjåla, en finsandig jord där det gror och växer lätt, men den torkar ur och är svårvattnad. Sandjord, har samma egenskaper som mjåla,

Leif Fryle

1. *Hosta 'Surprised by Joy'* är en ömtålig liten raritet som behöver en del extra omsorger för att trivas.

ursprungliga, naturliga livskvaliteten delvis gått förlorad liksom hos en rad andra växtslag som korsats hej vilt de senaste decennierna. Många nya, men också äldre, hostavänner har kanske råkat ut för misslyckanden med sin odling. Låt oss därför gå igenom några, fram till 2007, aktuella erfarenheter.

Växtplats

Få områden inom hostaodlingen är föremål för så många divergerande åsikter som valet av växtplats. I naturen växer de flesta hostaarterna i Japans, Kinas och Koreas bergstrakter där det är en hög årsnederbörd. Ofta hittar man dem i skogiga raviner med begränsad solinstrålning, dvs. i vad vi brukar kalla vandrande skugga.

men är lättvattnad. Näringsfattig.

- Blandjord, dvs. mull och grusjord, den kanske vanligaste jorden. Tunggrävd.
- Torvjord, vitmossor är näringsfattig med lågt pH, men luftig och med hög grobarhet. Fryser dock lätt upp vilket skadar rötterna.
- Grusjord, är föga lämplig för hostaodling. Torr, svårgrävd och näringsfattig.

Hostaplantorna trivs bäst vid ett pH omkring 6,0–6,6, dvs. i de flesta trädgårdsjordar utom torv och grusjord. Men det går att odla i alla jordar, om man bara fyller i planteringsgropen med en god mulljord. Vatten är också utomordentligt viktigt. Stående vatten är givetvis inte så bra, men riklig tillgång till vatten i jorden under maj–juli är avgörande för en god tillväxt. Att odla i för blött läge är dock inte lyckat då rotsystemet blir mycket grunt. Kompakt jord som ler- och dyjord kan bli svårvattnade under långa torkperioder. En luftig fuktighetshållande mullrik jord ger bäst resultat.

Plantering

Att plantera är en trädgårdsägares mest glädjefyllda uppgift. Det kvittar nästan vilken tid på året det sker. Men våren är den tid då människan, på samma sätt som växterna, gör sig beredda att gå vidare – bli större, starkare och vackrare än förut.

Har man skaffat sig en eller flera nya hostor så gäller det att få dem i jorden. De planter man köpt i Sverige är i regel i plastkrukor, med jord och rötter sammanhållna. Här gäller det bara att ha en planteringsplats förberedd och så gräva en rejäl planteringsgrop och försiktigt ta plantan ur krukorna och sätta ned den i gropen, med kronan precis i markhöjd. Fyll på med bra matjord eller kompost om det finns. Packa till lite runt plantan och vattna vid behov.

Lite annorlunda bör man hantera barrotade planter. De kan ha rätt intorkade rötter, men ändå ha fått en mindre tillväxt i kronan. Då hänger livet på en skör tråd. Först och främst bör man ställa rötterna i lite halvljummet vatten några timmar så att de vaknar till liv. Sen får man krukorna in i plantrötterna i god planteringsjord och ställa krukorna på en ljus och frostfri plats för att repa sig och börja tillväxten. Det kan ta ett par tre veckor om det är tidigt på våren. Först när frostrisken är över helt och tillväxten är tydlig är det dags att göra som med de andra plantorna. ”Hemmadelade” hostor planteras omedelbart efter delningen på liknande sätt som de krukodlade.

Det viktigaste är ofta inte själva planteringen, utan att planteringsplatsen är väl förberedd. Detta bör man inte göra samma dag som plantorna kommer. Tvärtom bör planteringsområdet förberedas i god tid och vara väl genomgrävt och rensat från rötter och ogräs. Se också till att

ha lämplig jord/kompost till hands.

För den som odlar hostor som annat än vackra samplanteringsväxter, brukar det vara angeläget att veta *vad* man har planterat och *var*. Mitt system bygger på planteringskartor för varje rabatt, något som noggrant måste följas upp vid både nyplantering, delning, plantförflyttning och eventuell plantdöd.

Gödning

Ingen växt klarar sig utan näring. För hostaplantar, med sina vidlyftiga bladmassor, är kvävegödsel av stor betydelse. Visst skall man använda kompost, om man har. Den förbättrar mullhalten och binder vatten. För mindre odlingar kan det kanske räcka med att komplettera med ben- och blodmjöl. Bättre ändå är höns- och kogödsel.

Vid större odlingar kan traditionella konstgödselmedel vara det bästa alternativet. Självt börjar jag året med NPK 11-5-18 just innan de första groddknopparna tittar fram. Senare i maj-juni blir det en kvävegiva. Men där måste man vara försiktig så att kornen verkligen hamnar

*2. I en strikt bård kan till och med en så brokig hosta som *H. undulata* ge ett ganska lugnt intryck.*

3. Krukodlade hostor måste passas noga med vattningen, men i gengäld är de dekorativa under hela odlingsäsongen.

4. Hostor som har *H. plantaginea* i generna har ofta mycket vackra och väldoftande blommor, som denna; *H. 'Guacamole'* som blommar ganska sent på sommaren och som faktiskt trivs bra i ett soligt läge.

på marken och inte på bladen som då kan få brännskador. Ett alternativ är att lösa upp gödningen i vatten, kanske tillsammans med några liter höns gödsel och så späda ut koncentratet och vattna varje planta individuellt. Det är tids-

ödande men effektivt. Särskilt till mina "lådor" med småhostor använder jag flytande gödning. Att kalka i hostaplanteringar bedömer jag som helt överflödigt, så vitt man inte odlar i ren torv.

Vattning

Att vattna de hostor som växer i mager jord är nödvändigt under sommartorkan. Själv har jag de flesta plantorna i en mullfattig mjäla som lever på vinterfukten fram till slutet av maj, men sen måste vattnas minst en gång per vecka (ca 25 mm) fram till hösten. Det gäller i alla fall om det inte kommer långvariga regnperioder. De plantor som växer i djord klarar sig i allmänhet med ett minimum av vattning, trots en solig placering. Att ha riklig tillgång till vatten i trädgården anser jag vara nödvändigt om man skall odla hostor.

Skötsel

Hur man sköter sin hostaodling är givetvis individuellt. Har man ett mål med sin odling, t.ex. samlande, blir det viktigt med struktur på planteringarna. Den som odlar för att ha hostor som fokus i rabatterna har kanske mindre behov av att rita kartor eller sätta ut etiketter i rabatten. De mindre hostorna kräver så intensiv skötsel att jag har valt att ha dem separerade i stora plantlådor för enklare tillsyn och skötsel.

Vi har tidigare berört gödning, vattning, planteringsjord och växtmiljön. Den som vill ha vackra och friska hostor måste också ge dem god omvårdnad. Ogräsrensning bland stora hostaplantor är förhållandevis lindrig. När de

stora bladen väl kommit igång på våren kväver de det mesta som växer under dem. De storväxta är de enda hostor som jag vill rekommendera för odling i woodlandmiljö. Bland medelstora och mindre plantor får man räkna med att olika slag av oönskade växter slår rot och måste gallras bort flera gånger under sommaren. Själv håller jag öppen jord runt och under hostorna. Att avstå från vattning av plantorna när och där det är torrt resulterar i dålig tillväxt. Med en trepinnad gallerhacka hålls jorden luftig efter t.ex. vattning, vilket befrämjar tillväxten, men ogillas av sniglarna.

Självsådda fröplantor brukar vara lätta att skilja från ogräset. Men skulle man riva upp några som man inte tänkt sig, så är det bara att snarast plantera dem i en liten kruka och vattna, så reder de sig. När hösten kommer så har jag god erfarenhet av att låta bladen vissna ned och vara kvar till våren. De täcker rothalsen och låter lite energi gå tillbaka. Man skall veta att hostaplantor är riktiga energimaskiner, som tack vare sina stora blad kräver rikligt med näring, men också binder näring genom fotosyntesen. En del hostaodlare bryr sig inte om blommorna utan klipper av blomskaften när de växt upp. Jag gör inte det. De får stå kvar till våren. Det finns hostor som har väldigt vackra blommor [4], särskilt de vitblommade emanerande från *H. plantaginea*.

Det sägs att en hosta blir bäst av att stå kvar länge på samma ställe. Jag har plantor som stått på samma plats i mer än 40 år. De växer frodigt varje år, även om det efter några år blir tomt i plantcentrum. Gräv bort det och fyll i ny jord så rullar det på igen.

Krukodling

Att odla hosta i krukor har blivit allt vanligare under senare år. Sannolikt beroende på dels begränsade planteringsutrymmen i form av små tomter, dels på de hos många alltmer plattbelagda och "träddäckade" tomtytorna som behöver mjukas upp.

Det finns en rad hostor som gör sig mycket bra i kruka. Bäst passar de medelstora plantorna av vilka *H. clausa* är suveränt lämplig. Den bör egentligen inte odlas annat än i kruka, med tanke på hur den sprider sig med rotutlöpare. Men det finns en rad andra, inte för bredbladiga eftersom de kräver mycket vatten, hostor som passar fint i kruka. Riktigt stora hostor, typ *H. montana*, *H. sieboldiana* 'Elegans', *H. 'Blue Angel'*, osv. blir väldigt jobbiga att ha i kruka, då den måste vara ordentligt stor och blir tung och svårhanterlig. Man bör vara observant på att krukodling i Sverige inte kan jämföras med länder med mildare vinterklimat där krukorna kan lämnas på sin önskade växtplats året runt, något som kan vara olämpligt i vårt klimat.

Tanken med krukodling är i första hand att man skall kunna dekorera hårdgjorda ytor med lite grönt och skönt. Krukorna bör inte vara för små; minst 20 cm vida och lika höga, helst keramiska. Plast och plåt torkar ut jorden alldeles för snabbt och kräver riklig underbevattning. Vatten och näringstillförsel är mycket viktigare vid krukodling än vid markodling, då jordens näringsinnehåll snabbt förbrukas. Krukodling har dock en fördel när det gäller att undvika sniglar och snäckor, särskilt om man ställt upp krukorna på någon förhöjning. När man väljer krukor är det viktigt att kontrollera om keramiken är frosthärdig. Oglaserad keramik fryser sönder om den står ute i regn och frost året runt. Det hjälper inte att täcka över oglaserade krukor, då fukten redan finns i krukorna när frosten slår till.

Krukplantering gör man vanligtvis tidigt på våren på ungefär samma sätt som vid annan hostaplantering. Enklast är att använda vanlig planteringsjord, eventuellt tillsatt med lite sand. Man bör passa krukorna med näring och vattnings, precis som med andra "krukväxter". Att placera krukorna i direkt middagssol är helt olämpligt, särskilt om de står på platsättning. Bevattningsfat under krukorna förbättrar förutsättningarna. Reser man bort några dagar bör krukorna flyttas till trädgårdens svalaste hörn. Vinterförvaringen av mindre krukodlade plantor är förhållandevis enkel. Man gräver helt enkelt ned krukorna i en rabatt på något skuggigt ställe. Alternativet är att ta in dem i ett kallväxthus. Stora krukor bör placeras i lä för uttorkande vintervindar och stressande vårsol.

Problem

Hostor är tåliga växter, men det finns ett problem som vi i Sydsverige inte kommer ifrån och det är sniglar och snäckor. De giftpreparat som tidigare användes är inte längre tillgängliga och med tanke på att de ofta förgiftade andra djur i trädgården är de moderna preparaten, baserade på järn(III)fosfat (Ferramol/Snigelfritt), att föredra. Alternativet med ölfat och nattplockning eller halshuggning av sniglarna med hjälp av sekatoren hör väl mera till de exotiska recepten. Hos mig ser vissa sorter ut som såll från slutet av augusti. Men de tjocka blådagliga plantorna är inte på långt när så attraktiva. De småplantor jag odlar i lådor med välarbetad öppen jord blir inte heller angripna.

Plantor kan också drabbas av bladfläckssjuka, även om det är sällsynt. Det går dock över till året efter. Så vitt jag har märkt åter inte harar och rådjur av hostabladen.

Ett problem är att det hos hostor kan uppstå spontana mutationer; en del av plantan avviker permanent från moderplantans utseende. Det kallas för en "sport" [5]. Många nya hostor har

visserligen uppstått på det viset – men ofta är sporten inte alls önskvärd utan en tillbakagång till ett mer alldagligt utseende. En bidragande orsak till att en planta "sportar" kan vara brist på fukt, värme och ljus utan direkt solsken.

Att köpa hostor

Att köpa hostor är givetvis det både snabbaste, enklaste och säkraste sättet att skaffa sig ett önskat hostabestånd. Nästan alla svenska gardencenters och plantskolor säljer några eller flera sorters hostor. Tyvärr är de ofta inköpta från några få odlare, vilket leder till ett totalt sett ganska smalt sortiment.

Störst i Sverige är utan jämförelse Bohus Perenner & Växter, men flera andra har också ett angenämt utbud som t.ex. Blomstergården i Uddevalla, Varamobadens plantskola, Zetas i Kungens kurva m.fl.

Men det finns fler ställen att köpa ifrån i Sverige. Till exempel på alla växtmarknader och på de många återkommande trädgårdsmässorna där det oftast brukar finnas en eller flera hostasäljare.

5. H. 'June' som introducerades 1991 har snabbt blivit mycket populär. Bildens planta visar i mitten upp ett par avvikande enfärgat grågröna blad, en s.k. sport. De påminner mycket om H. 'Halcyon' som 'June' är en sport av.

Att köpa från utlandet har blivit allt vanligare sedan internethandeln tog fart på allvar. Från Tyskland, Holland, Danmark, England, USA med flera länder går det bra att köpa planter. Utbudet är enormt. Transporttiden är oftast inget problem, inte ens om rötterna är renspolade. 10–14 dagar i lite fuktigt tidningspapper klarar plantorna galant. Vid begränsade inköp kan dock priset bli lite högt, beroende på omkostnadstillägg. Samköp lönar sig därför. Eller

tacksammaste. Den låter sig inte utan vidare pollineras av någon annan blomma och får därför ganska ”äkta” avkomna. Men om man vill föröka någon av de *sorter* man har är fröförökning helt ointressant. Några kommersiellt odlade fröplantor av hosta finns överhuvudtaget inte i handeln.

Vill man ändå dra upp fröplantor, t.ex. att använda som marktäckare eller kantväxter etc. så visst kan man göra det. Frökapslarna skall skördas just när de har börjat gulna. När de har legat torrt och mognat, blivit svarta, kan man så dem i en sålåda, som bör ges ett vinterskydd. Alternativt kan man vänta till april/maj och så i bänk när jorden reder sig. Groningstemperaturen är ca 18 °C. Det allra enklaste är dock att låta naturen ha sin gång. Många sorter självsår sig villigt om man har öppen jord under plantorna. Ja, t.o.m. i sprickor på en plattläggning gror hostafrö. Jag har bärgat och givit bort många självsådda plantor. En och annan behåller jag dock om den ser ut att bli något intressant t.ex. ”Lovers June” (*H.* ’June’ × *H.* ’Yellow Splash’) och ”Lovers Golden Hilt” (*H. minor* × *H.* ’Zounds’).

Men det bör noteras att långt ifrån alla de moderna sorterna sätter frö. En del blommor dessutom så sent att fröet inte hinner mogna. En art som det vore kul att så frö från är den bladsköna *H. hypoleuca*, men den hinner knappt ens blomma färdigt innan sommarn är över, tyvärr.

Delning

Det för den enskilde hostaodlaren absolut enklaste och bästa sättet att föröka sina planter på är genom delning. Den kan i praktiken göras under hela växtsäsongen, men blir naturligtvis bäst om den sker på våren eller hösten efter växtsäsongen. Stora gamla planter kan vara nog så svåra att dela. Själv har jag fått använda en vedyxa för att komma igenom roten för en halvering av ursprungsplantan. Mindre planter går att dela med en skarpslipad spade. När man på detta sätt halverar en planta kan man inte vänta sig en vacker tillväxt första sommaren. Såren blir så svåra att båda planthalvorna får en störd bladväxt och oftast ingen blomning. Men det går över andra året. När delningen genomförs och den ena halvan skall stå kvar på ursprungsstället är det bra att fylla hålet efter den borttagna delen med god matjord, packa lätt och vattna.

En skonsammare metod, när man inte har behov av att få två lika stora planter direkt, är att skära ut en ”tårtbit” av en större planta. Detta går i allmänhet bra med en vass rak spade. Man behöver inte särskilt många ögon med för att det skall bli en ny planta av samma sort. Att i rent kommersiellt syfte dela ganska unga planter sker bäst genom att gräva upp hela

Christina Fryle

Christina Fryle

6. Många hostaplantar får med åren en stark och karaktärsfull form.

7. Hosta 'Revolution' har en oregelbunden variegering med gröna stänk i de vita partierna. Den bör placeras relativt skuggigt.

8. I bakkanten den storvuxna *H. 'Frances Williams'* vars limefärgade bladkanter tar upp färgen hos den lite nättare *H. 'Sun Power'*.

varför inte beställa planter från sitt gardencenter. Gör man det i god tid så brukar det inte vara något problem för dem att ta hem det man önskar sig. För att hitta planter på Internet, om man saknar adress, är datorns sökmotor ofta tillräcklig. Att bara skriva in ordet *Hosta* kan räcka.

Fröförökning

Att odla fram nya hostor från frö är mycket lätt. Arterna, med något undantag, lämnar frö och några är därtill självferta. En hel del av kultivarerna producerar också frö. De brukar gro väldigt lätt. Av arterna är *H. ventricosa* den

plantan, spola av jorden och med en vass kniv ta bort ett eller ett par ögon till varje ny planta och sätta dem i kruka för tillväxt. Denna metod sker säkrast just när groddknopparna skall till att komma upp ur jorden, men fungerar även mitt i sommaren om någon gäst gärna vill ha en planta.

Men en ännu skonsammare och dessutom billigare metod är att föröka ett enda hostablad. Tar man bladet och skär eller bryter bort det ända vid rothalsen och sätter stjälken i en flaska med vatten placerad i lite halvsuggigt läge, så kommer det efter några veckor att gå att plantera den i jord och få igång tillväxten. Var dock försiktig med näringslösning. Det kan lätt bli för mycket.

Meristemförökning

I kommersiell odling har så kallad meristemförökning kommit att bli den i särklass främsta förökningsmetoden. Genom att under ytterst noggrann hygienisk kontroll föröka celldelar av en moderplanta i ett speciellt odlingssubstrat kan man snabbt få fram mängder av nya plantor av samma slag som moderplantan. Metoden har nu använts under ett par decennier och skapat stordriftsfördelar som ingen plantman kan matcha. De allra flesta plantor som vi köper i dag har tillkommit genom just meristemförökning. Man bör nog avstå från att själv ge sig in på att meristemföröka plantor. Dels är det svårt att uppnå tillräcklig hygienisk noggrannhet, dels är metoden så pass mot naturen, att man som amatör inte bör syssla med den.

Meristemförökning har dessutom sina brister. Inte sällan "sportar" den nya plantan ur och blir något annat som funnits i generna hos moderplantan. Jag har själv upplevt detta några gånger, speciellt med plantor med svag/långsam tillväxt. I kommersiell odling överväger dock fördelarna, då nya plantor snabbare kommer ut i handeln och blir avsevärt billigare än de skulle ha blivit genom delning. Men ju mer man kemiskt/tekniskt förädlar en produkt, ju längre kommer den ifrån sitt ursprung.

Sortval

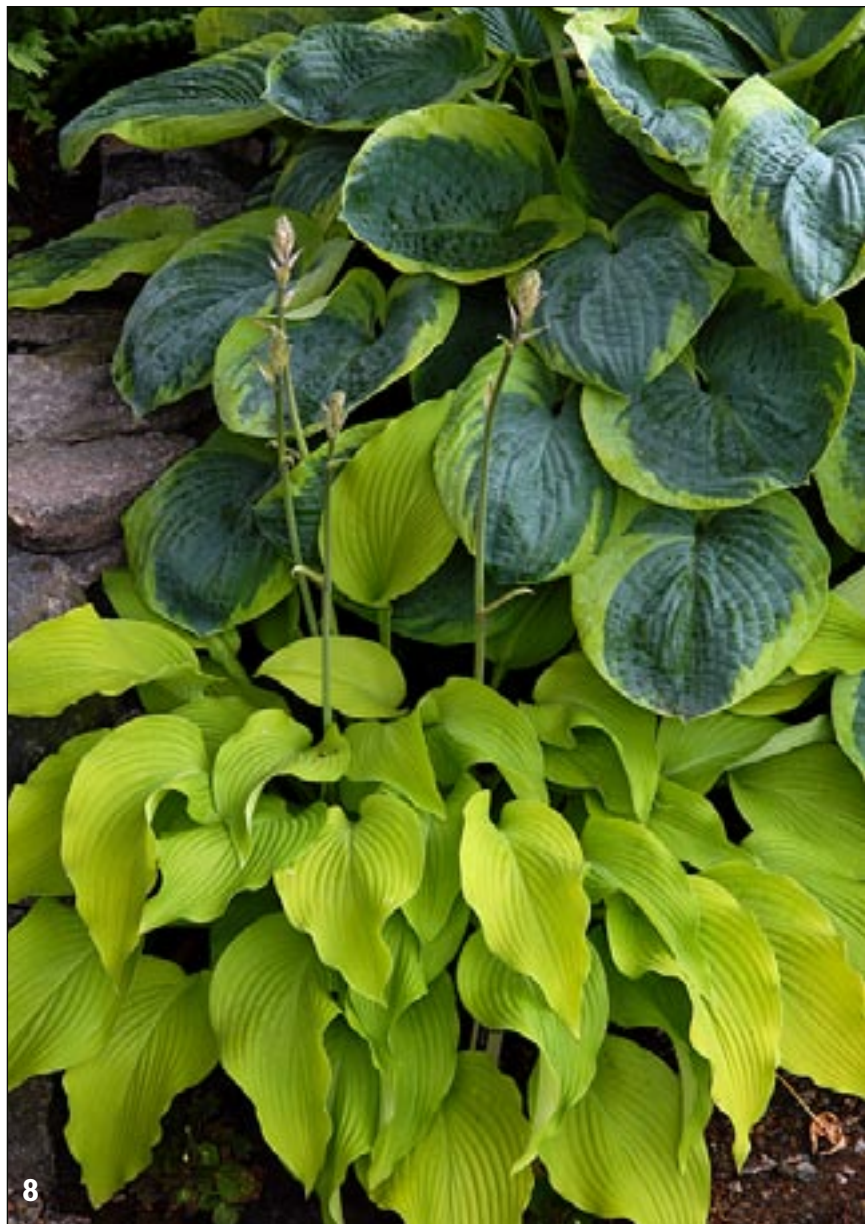
Det finns i dag bortåt 4 000 hostakultivarer. Det blir då snudd på omöjligt att föreslå några namnsorter. Valet av hostor görs naturligtvis utifrån de ambitioner man har för sin trädgård. Samlare och esteter har olika preferenser. Landskapsträdgården kräver sina plantor – blandrabatter, krukodling etc. sina.

En viss hjälp kan man få genom att gå med i H-I-H-gruppen (Hosta Iris Hemerocallis). I medlemsbladet finns en årlig hostavärdering där hostorna är indelade i storleksklasser. Som samlare vill jag också slå ett slag för att skaffa ett antal rena arter – även om de inte alltid är

de allra mest uppseendeväckande hostorna som finns i odling.

Förslag om sortval kan man också få i Lehel Kósas bok *Hostor – Funkior, De tacksamma älskade skuggliljorna*. Hostorna sorteras där efter bladfärg och doft. Även Diana Grenfell, använder en liknande presentation av hostorna i sin bok *The Color Encyclopedia of Hostas*.

Den här artikeln gör inte anspråk på att vara den enda vägen till att göra dig till en fram-

gångsrik och lycklig hostaodlare. Att pröva sig fram är den säkraste vägen till ett framgångsrikt resultat. Vårt avlånga land gör att odlingsförhållandena i Hammenhög och Haparanda är väldigt olika – men odlingsglädjen är densamma. Därför; odla hosta var du än bor!

Länkar:

Bohus Perenner & Växter

www.caston.mine.nu/bohus

Blomstergården www.blomstergarden.se

Zetas – finsmakarens trädgård www.zetas.nu

Hostaintresserad?

Gå med i H-I-H-gruppen (Hosta-Iris-Hemerocallis)!

Kontakta Thomas Nilsson, Citrusvägen 5, 382 31 Nybro. Tfn 0481-147 10, marianne.thomas@swipnet.se

Eller sätt in 50 kr på pg 96 27 14-2 eller bankgiro 5628-00 13081. Glöm inte att fylla i namn, adress och telefonnummer!